

Julkea valtiotiede

TEKSTI AKSELI HUHTANEN KUVITUS LAURI HAAVISTO

IHMISKUNTA ON viimeisen sadan vuoden aikana lentänyt kuuhun, rakentanut maailmanlaajuisen tietoverkon, keksinyt fissioydinvoiman ja ennen kaikkea tuottanut hämmäntävään määrään materiaalisia ja aineettomia hyödykkeitä. Moni luottaakin maailmankuvassa ennen kaikkea tieteeseen ja tutkimukseen, sillä niiden vaikutus elämäämme on konkreettinen.

Toisaalta tieteenalat voidaan jakaa karkeasti ottaen kahtia: yhtäältä on tieteet, jotka tuottavat lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä konkreettista hyötyä tai edistystä, ja toisaalta on alat, jotka eivät näytä hyödyttävän ketään muuta kuin tekijäänsä - usein ei edes häntä. Ensin mainitut ovat saaneet aikaan kaiken sen, mitä edellä kuvattiin: avaruuslennot, ydinvoiman, internetin ja talouskasvun. Viimeksi mainitut taas ovat ihmistieteitä, siis yhteiskunnallista ja humanistista tutkimusta.

Koska ihmistieteet eivät tuota mitään, minkä ne voisivat nostaa jalustalle ja näin osoittaa oman tarpeellisuutensa, ovat ne jatkuvassa olemassaolonsa perustelun kierteessä. Konkreettisten näyttöjen puuttuessa ihmistieteet joutuvat hakemaan oikeutusta itselleen muinaisista arvoista, kuten ylevyydestä tai tutkimuksen itseisarvoisuudesta. Tämä on erittäin inspiroivaa juhlapuheissa, mutta siitä seuraa väistämättä tuottavien tieteiden yläpuolelle asettuminen.

Kun ihmistiede kertoo yhteiskunnalle olevansa itseisarvoista, sanoo se samalla olevansa ei-itseisarvoisia tieteitä parempi. Ihmistieteet perustelevat usein tärkeyttään myös tutkimuskohteidensa tärkeydellä. Vaikka tutkimuksemme ei tuota tulosta, se on kuitenkin tärkeää, sillä ”ihmiset ovat tärkeitä”. Niinpä ihmistieteiden arvoa ei voi kiistää kiistämättä ihmisen arvoa, ja sitä ei toki kukaan uskalla tehdä.

Vaikka yhteiskunnallis-humanistiset alat ovatkin onnistuneet ulospäin perustelemaan rahoituksentarpeensa, ovat ne jatkuvasti sisäisessä perusteluntarpeessa. Tätä pohdintaa tuottaa ennen kaikkea aloista ylimielisin, tuottamattomin ja ylevin, filosofia. Ei lienekään sattumaa, että filosofiaa voi opiskella pääaineena niin valtiotieteellisessä, humanistisessa kuin teologisessäkin tiedekunnassa. Merkki perinteisten taloustieteiden orastavasta oikeutus-

kriisistä on se, että myös Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa on filosofian yksikkö.

Valtiotieteellinen arrogansi ja julkeus näkyy erinomaisesti myös vuoden ensimmäisessä Tutkaimessa. Toinen toistaan itseriittoisemmat jutut mehustelevat tiedekuntamme vapaudella, heterogeenisyydellä ja ihan vain sillä, kuinka kauniita olemmekaan. Härskkein kermakakku lienee vanhan kannuaktiivin, Aki Reinimäen kolumni valmistumisesta ja promootioperinteestä. Sen pääsanoma kuuluu: olen valtiotieteiden maisteri, töissä alalla jota rakastan, ja minua ei todellakaan kiinnosta, vaikka akateeminen elämänpiirini kaikessa pönötyksessään on kupla ja tutkintoni sekava kokoelma määrittelemättömiä aloja. Tällaisia kolumneja me kaikki joudumme kirjoittamaan valmistuttuamme.

Vaikka julkea ylemmydentunne siis väistämättä kuuluu yhteiskuntatieteelliseen alaan, voisimme keskittyä hieman vähemmän omaan erinomaisuuteemme ja olla enemmän vapaita, kriittisiä ja monialaisia ajattelijoita. Sellaisina voisi kuvitella meidän olevan kiinnostuneita esimerkiksi luonnontieteistä. Osoitan esimerkkiä päättämällä tämän identiteettipohdiskelun tähän ja lähtemällä tekemään asioita ulos maailmaan. ▣

“Ylemmydentunne kuuluu väistämättä yhteiskuntatieteelliseen alaan.”